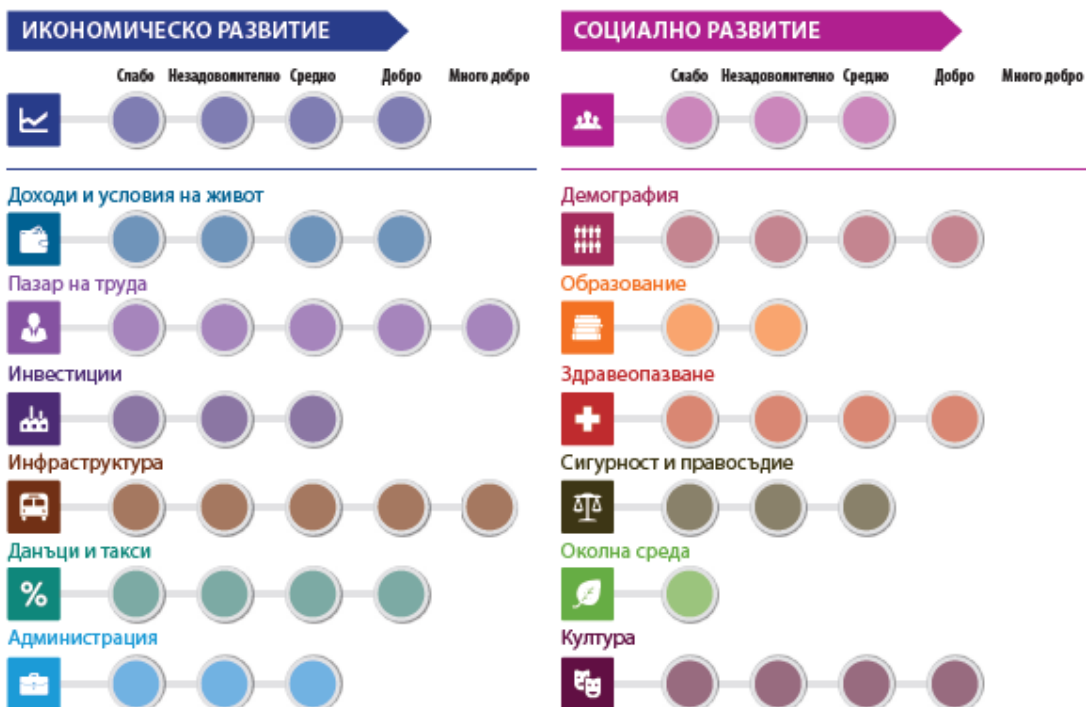

ОБЛАСТ СТАРА ЗАГОРА

През 2016 г. брутният вътрешен продукт на човек от населението в област Стара Загора отбелязва рекорден ръст. Този ръст води и до увеличение на заплатите и доходите в областта. През 2017 г. в областта се наблюдава и сериозно развитие на пазара на труда. Икономическата активност на местното население отбелязва значителен ръст, съпроводен от рекордно повишение на заетостта и чувствително намаление на безработицата. Разходите за придобиване на дълготрайни материални активи в областта намаляват през 2016 г. в унисон със намалението, отчитано в страната. Спад се наблюдава и при чуждите инвестиции. Делът на автомагистралите и първокласните пътища в областта е чувствително по-висок от средния за страната, което обяснява и по-високото качество на пътната настилка в областта. Въпреки че в повечето добре развити икономически области местните данъци и такси са сравнително високи, област Стара Загора поддържа относително ниски местни налози и през 2018 година. През 2017 г. покритието на кадастъра в областта нараства значително.

Населението в областта застарява, въпреки че тенденциите са за сравнително по-бавно намаляване. Делът на второгодниците и този на отпадналите от основното и средното образование в областта са сравнително високи, а представянето на учениците – по-слабо. В област Стара Загора здравеопазването е сравнително подсигурено с лекари. През 2017 г. натовареността на наказателните съдии в окръжния съд в Стара Загора остава сред най-високите в страната, но правораздаването е сравнително бързо. Стара Загора остава областта с най-високо относително ниво на емисиите на въглероден диоксид в атмосферата и е сред областите с най-нисък обем на образуваните битови отпадъци. Интензитетът на културния живот в областта е близък до средния за страната и през 2017 година.

ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ

След намаление през 2015 г. през 2016 г. брутният вътрешен продукт на човек от населението в област Стара Загора отбелязва рекорден ръст не само в историята на областта, но и в сравнение с другите области през годината. С увеличение от 20% БВП на областта достига 16 248 лв. на човек и вече е значително над средния за страната (13 206 лв. на човек). Този ръст е съпроводен и от увеличение на заплатите и доходите в областта, които остават съизмерими със средните за страната. През 2017 г. се наблюдава и намаление на бедността и дяловете на местното население, живеещо с материални лишения и на това, живеещо под линията на бедност за страната, са близки до средните.

През 2017 г. в областта се наблюдава и сериозно развитие на пазара на труда. Икономическата активност на местното население отбелязва значителен ръст и за първи път през последните пет години отново е над средната за страната, достигайки 72% при 71% в страната. Заетостта се повишава рекордно, както за областта, така и за страната през последната година. Увеличението е с 9 п.п. и коефициентът достига стойност от над 70% при среден 67% в страната. Безработица в областта също намалява значително до под 3% или двойно по-ниско от средната за страната (6%). Благоприятното развитие на пазара на труда е подкрепено от образователната структура на работната сила. Въпреки че делът на висшестите е сравнително нисък, основната част от работната сила е със средно образование, което отговаря на индустриалния профил на областта. Нови промени и набиране на още скорост на пазара на труда се очакват и с разработването на новата индустриална зона „Загоре“, изградена в областта.

Разходите за придобиване на дълготрайни материални активи в областта намаляват през 2016 г. в унисон със намалението, отчитано в страната. Спад се наблюдава и при чуждите инвестиции, въпреки че те остават по-високи от тези в повечето в области. Усвояването на европейски средства в областта нараства, но остава по-ниско от средното за страната. Към края на юни 2018 г. стойността на изплатените суми на бенефициенти по оперативните програми достигат 1 229 лв. на човек от местното население (при 1 543 лв. на човек в страната). В рамките на областта най-много е усвоила община Гурково.

Гъстотата на железопътната мрежа в областта остава значително над средната за страната. Гъстотата на пътната мрежа е съизмерима със средната, но делът на автомагистралите и първокласните пътища е чувствително по-висок – 29% при 19% в страната. Този факт обяснява и сравнително високото качество на пътищата. През 2017 г. 47% от пътната настилка в областта е в добро състояние при под 40% в страната. Достъпът и използването на интернет в областта са близки до средните стойности в страната.

Въпреки че в повечето добре развити икономически области местните данъци и такси са сравнително високи, област Стара Загора поддържа относително ниски местни налози и през 2018 година. Спрямо 2017 г. в областта има пет увеличения на местни данъци. Общините Мъглиж и Опан увеличават данъците върху недвижимите имоти на юридическите лица и върху прехвърлянето на собственост, а община Стара Загора увеличава данъкът върху търговията на дребно. Сред разглежданите данъци усреднените ставки на общините в област Стара Загора са по-ниски в сравнение със средните за страната при недвижимите имоти на юридическите лица, върху прехвърлянето на собственост и върху таксиметровия превоз.

Въпреки че оценката за прозрачността на органите на местното самоуправление за областта се повишава през 2018 г., ръстът е сравнително нисък и резултатът на областта за първи път остава под средния за страната. В рамките на областта най-висока оценка за прозрачност получават общините Павел баня и Раднево. През 2017 г. покритието на кадастъра в областта нараства значително, достигайки 47% при 27% в страната. Причината е включването на големи части от териториите на общините Стара Загора, Казанлък и Чирпан в кадастралната карта.

СОЦИАЛНО РАЗВИТИЕ

Населението в областта застарява, въпреки че тенденциите са за сравнително по-бавно намаляване на населението. Коефициентът на естествен прираст остава по-нисък, но близък до средния за страната и през 2017 г., а изселването е сравнително ниско. Коефициентите на възрастова зависимост за областта продължават да са близки до средните за страната. През 2017 г. 72% от местното население живее в градовете (при 73% в страната), а гъстотата на населението в селищата е 1 514 души на кв. км при 1 537 души на кв. км в страната.

Нетният коефициент на записване на населението в V-VIII клас в областта нараства през 2017 г. и остава по-висок от средния за страната. Същевременно делът на второгодниците и този на отпадналите от основното и средното образование в областта са сравнително високи, а представянето на учениците – по-слабо. На матурата по български език и литература през 2018 г. зрелостниците от областта получават средна оценка 4,01, което е спад за пета поредна година и е значително под средния успех за страната (4,24). През 2017 г. областта успява да привлече значителен брой учители и въпреки че относителният им брой продължава да е далеч под средния за страната, той успява да компенсира голяма част от ниските стойности през предходните пет години. Въпреки че относителният брой на студентите в България намалява и през 2017 г., в област Стара Загора той остава стабилен, макар и на двойно по-ниски стойности от средни за страната – 16 студента на хиляда души от населението при 32 на хиляда души в страната.

В област Стара Загора здравеопазването е сравнително подсигурено с лекари. Както относителният брой на общопрактикуващите лекари, така и този на лекарите от водещите специалности са сравнително високи. Легловата база в областта намалява, следвайки тенденцията в страната през 2017 година. Относителният брой на преминалите болни през местните многопрофилни болници пък се увеличава, но остава по-нисък от средния за страната.

През 2017 г. натовареността на наказателните съдии в окръжния съд в Стара Загора остава сред най-високите в страната, но правораздаването е сравнително бързо. Местните съдии разглеждат средно по 12 наказателни дела месечно (при под 10 дела месечно в страната), а делата, приключили в 3-месечен срок са 95% при 91% в страната. Относителният брой на регистрираните престъпления срещу личността и собствеността в областта намалява през 2017 г. и остава под средния за страната, което е взаимосвързано и с по-високата разкриваемост – 56% от регистрираните престъпления при 45% в страната.

Делът на местното население в селища с обществена канализация, както и този на населението с достъп до канализация, свързана с пречиствателни станции за отпадъчни води в областта, са близки, но под средните за страната нива. Стара Загора остава областта с най-високо относително ниво на емисиите на въглероден диоксид в атмосферата, въпреки че през 2016 г. се отчита намаление на обема на вредните емисии. Същевременно Стара Загора остава сред областите с най-малко отпадъци. През 2016 г. образуваните битови отпадъци намаляват за трета поредна година и достигат 297 кг на човек годишно при 406 кг на човек годишно в страната.

Интензитетът на културния живот в областта е близък до средния за страната и през 2017 година. Посещенията на местните кина са 677 на хиляда души при 778 на хиляда души в страната. Интересът към театрите пък се задържа на относително високо ниво с 384 посещения на хиляда души от населението при 314 посещения на хиляда души в страната. Повече е относителният брой и на посещенията в музеите (942 на хиляда души при 722 на хиляда души в страната), докато посещенията на библиотеките са по-малко (469 на хиляда души при 604 на хиляда души в страната).

Ключови показатели за област Стара Загора

Индикатори на икономическото развитие	2013	2014	2015	2016	2017
БВП на глава от населението (лв., текущи цени)	12 429	14 366	13 555	16 248	n.a.
Средногодишен доход на лице от домакинството (лв.)	5 037	4 957	5 090	5 151	5 478
Средна годишна брутна заплата на нает (лв.)	9 414	10 035	10 667	11 250	n.a.
Относителен дял на бедните спрямо линията на бедност за страната, %	22,4	17,0	20,6	20,4	n.a.
Коефициент на икономическа активност на населението на 15-64 години (%)	64,9	65,2	66,9	65,0	72,3
Коефициент на заетост на населението на 15-64 години (%)	58,0	58,0	60,3	61,1	70,1
Коефициент на безработица на населението на 15-64 години (%)	10,6	11,0	9,7	6,0	2,9
Дял на населението с висше образование, 25-64 г. (%)	19,5	21,8	22,6	18,6	17,8
Брой на нефинансови предприятия на 1000 души от населението	44	44	46	45	n.a.
Разходи за придобиване на дълготрайни материални активи (лв./човек)	2 062	2 760	2 674	2 099	n.a.
Чуждестранни преки инвестиции в предприятията от нефинансовия сектор с натрупване (евро/човек)	2 423	2 964	3 173	2 866	n.a.
Дял на домакинствата с достъп до интернет (%)	52,3	53,7	61,4	66,7	66,8
Дял на пътната настилка в добро състояние (%)	53,4	53,7	55,7	55,7	46,6
Покритие на кадастъра (%)	15,0	15,0	15,7	15,7	47,2

Индикатори на социалното развитие	2013	2014	2015	2016	2017
Коефициент на естествен прираст на населението (‰)	-5,8	-7,0	-6,9	-6,7	-7,0
Коефициент на механичен прираст на населението (‰)	0,5	0,5	-0,2	-0,4	-0,1
Среден успех от матурите по БЕЛ	4,27	4,26	4,19	4,16	4,15
Процент оценки на матурите по БЕЛ под среден 3,00	3,99	3,79	5,75	8,66	8,3
Нетен коефициент на записване на населението в V-VIII клас, %	82,0	80,8	80,4	81,5	91,1
Дял на здравноосигурените лица (%)	88,4	89,0	90,1	89,7	89,3
Постъпили болни за лечение в МБАЛ на 1000 души от населението	205,5	146,2	218,3	216,0	220,7
Регистрирани престъпления срещу личността и собствеността на 1000 души	14,1	12,4	12,6	12,1	11,9
Разкрити престъпления срещу личността и собствеността от регистрираните през годината (%)	39,9	40,3	41,7	56,1	55,9
Дял на висящите наказателни дела (%)	9,5	6,4	5,8	4,7	6,6
Дял на населението с достъп до канализация, свързано с пречиствателни станции за отпадни води (%)	61,2	61,3	61,3	61,4	n.a.
Емисии на въглероден диоксид в атмосферата, тонове вредни емисии/кв. км	3 405,1	3 678,3	4 383,6	3686,8	n.a.
Посещения в кината на 1000 души от населението	590	642	665	678	677
Посещения в театрите на 1000 души от населението	349	359	366	392	384